Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Лубенського міськрайонного суду Полтавської області

05.02.2026

м. Полтава, 2026

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 05.02.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Лубенського міськрайонного суду Полтавської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Каневська Дар'я Іванівна, представник громадської організації.

Відвідування проведено у присутності Гак Тетяни Григорівни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Місцезнаходження суду: вул. Монастирська, 17, м. Лубни, Лубенський район, Полтавська область, 37500.

Мирошникова Олена Шаміліївна, голова суду.

Штатна чисельність працівників суду – 48 осіб, у тому числі суддів – 9.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Полтавській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відповідно до Паспорта будівлі (приміщення) суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі, яка є державною власністю в особі Державної судової адміністрації України.

При вході до будівлі наявна вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 1). Вхід до приміщення суду не обладнано пандусом.

У суді наявні 5 залів для проведення судових засідань, у тому числі 4 – для розгляду кримінальних справ (фото 2-4).

Зали для розгляду кримінальних справ оснащені загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла. Окрім того, зали технічно обладнані системою відеоконференцзв'язку, що дозволяє проводити засідання в режимі відеоконференції. Вікна залів судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащені ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

У суді обладнано огороджену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених (фото 5).

У суді облаштовано 2 санітарні вузли для працівників та відвідувачів (фото 6).

У суді також наявні вогнегасники, що пройшли своєчасну повірку та є придатними до використання, а також аптечки для надання домедичної допомоги (фото 7).

Зали судових засідань обладнані бактерицидними лампами для кварцювання приміщень, а також ведеться відповідний журналу обліку їх використання.

Інформаційні стенди, встановлені в приміщенні суду, містять важливу інформацію про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, дані про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, надання безоплатної правової допомоги, а також правила та обов'язки учасників судових процесів (фото 8).

Охорона приміщення та пропускний режим забезпечуються працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Полтавській області. Для контролю доступу до приміщення суду використовується система відеонагляду та ручний металодетектор.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті утримуваним особам під час їх перебування у приміщенні суду не встановлено.

Відвідування НПМ здійснено вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м^2.

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 4 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, тобто має бути обладнано 12 камер. Натомість, у суді взагалі відсутні камери для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Обвинувачені (підсудні), засуджені очікують на судове засідання у стаціонарному загородженому боксі, що призводить до утримання обвинувачених (підсудних), засуджених протягом тривалого часу в

неприпустимих умовах, відсутності вільного доступу до питної води та санітарної кімнати.

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб. Незабезпечення належними умовами обвинувачених (підсудних), засуджених призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

2. У порушення пункту 6.5.1 ДБН Суди відсутній окремий санітарний вузол для підсудних (засуджених).

Слід зазначити, що у суді наявні приміщення для облаштування камер, санітарного вузла, однак вони потребують проведення капітального ремонту (фото 9-10).

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 3, 27 Конституції України).

3. У порушення вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, у приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань, у зв'язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються через окремий вхід коридорами, що є доступними для сторонніх осіб. Дана обставина призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння до осіб, що перебувають у суді, заборонених речей та предметів.

4. У порушення вимог пункту 7.2.6 ДБН Суди, суд не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, що створює потенційну загрозу життю і небезпеці громадян у разі виникнення пожежі.

5. У порушення вимог пункту 3.10 Розділу V Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 №1417, вогнегасники встановлені у довільному порядку (фото 11-12).

6. У порушення вимог статті 18-1 Кодексу цивільного захисту України, у суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України).

8. У порушення вимог пункту 5.2.1 Державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність) на пішохідному шляху до будівлі відсутній пандус/інші засоби підйому з вертикальним переміщенням або з переміщенням паралельно ухилу сходів.

9. У порушення пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарно-гігієнічні приміщення суду не пристосовані для користування особами з інвалідністю та маломобільними групами населення, оскільки відсутні поручні та не забезпечено можливість безперешкодного доступу до санітарних приміщень для осіб, які пересуваються на кріслі колісному або милицях.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області, Лубенському міськрайонному суду Полтавської області відповідно до компетенції:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камер для обвинувачених (підсудних), засуджених площею не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, приміщення конвою і санітарних вузлів.

3. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань.

4. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними.

5. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

6. Обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією та забезпечити розміщення вогнегасників відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні.

7. Опрацювати питання щодо можливості облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.

Додаток: фототаблиця на 6 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини **Лариса Кармазін-Денисенко**

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

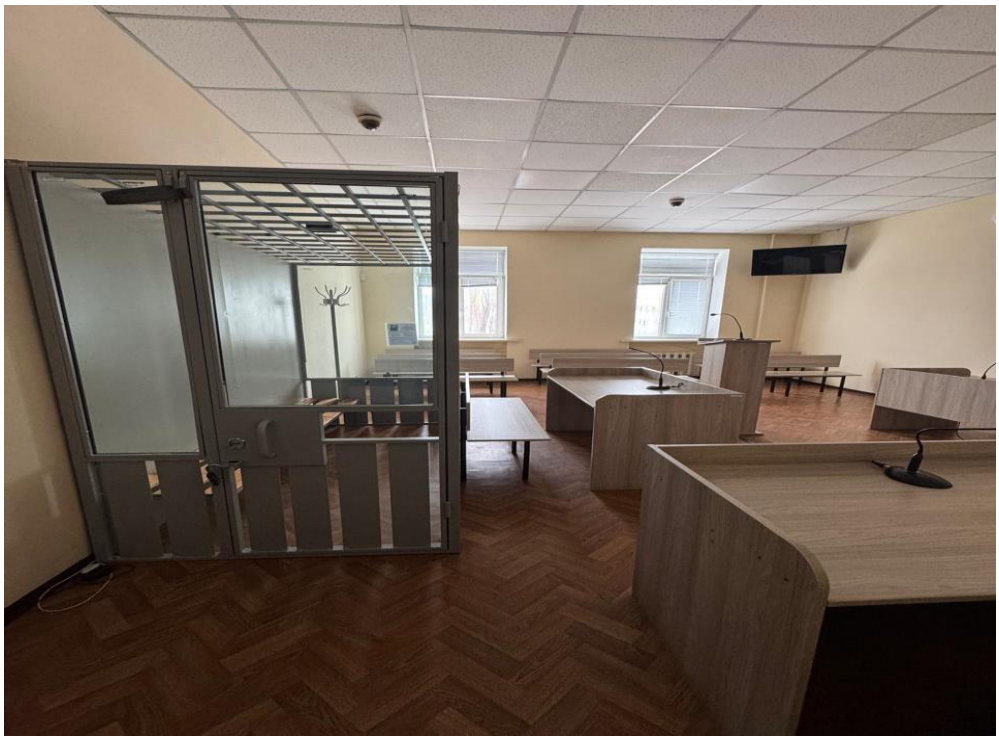

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

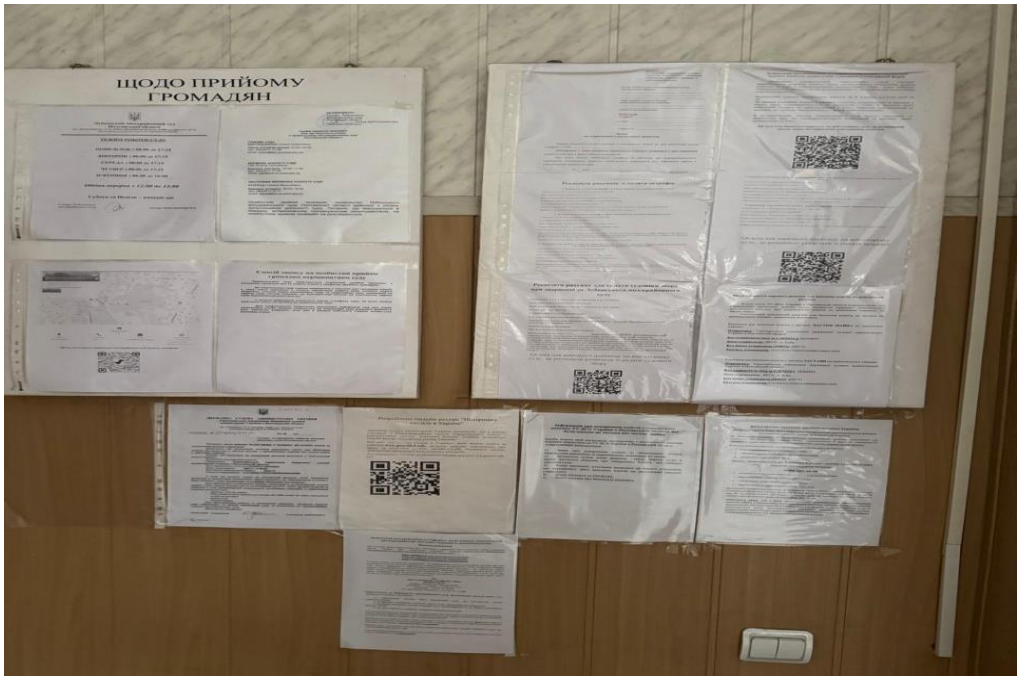

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

